

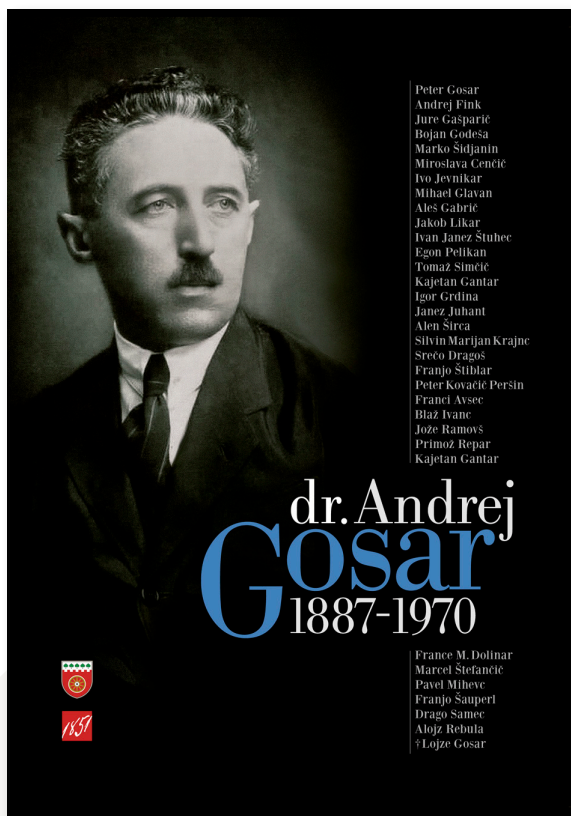

CELJSKA MOHORJEVA DRUŽBA

Prva slovenska založba

CELJE - LJUBLJANA

DR. ANDREJ GOSAR (1887–1970)

Podatki o knjigi

- Naslov: DR. ANDREJ GOSAR (1887–1970)
- Urednik: dr. Jure Gašparič
- Izvršna urednica: Alenka Veber
- Cena: 30,00 evrov
- Velikost: 165 mm x 235 mm
- Vezava: trdo vezano s ščitnim ovitkom
- Število strani: 516
- ISBN: 978-961-278-190-3
- Založnik: Celjska Mohorjeva družba

Kontakt

Uredništvo

telefon 01-244-3670

mohorjeva@siol.net

Gosar – trenutek racionalnosti v slovenski zgodovini

Potem ko se je v Logatcu in v prostorih SAZU odvijal 28. in 29. junija 2014 znanstveni simpozij *Dr. Andrej Gosar, Krščanstvo in socialno gibanje. Življenje, delo, pomen*, na katerem je sodelovalo čez 40 predavateljev, ki so živahno debatirali, je zgodovinar Jure Gašparič pripravil znanstveno monografijo *Dr. Andrej Gosar (1887-1970)*, v kateri je velik del sodelavcev s simpozija pripravil svojo razpravo.

Knjiga je razdeljena na pet osrednjih tematskih sklopov. Po uvodnih besedah Gosarjevega sina Petra, ki bralca stvarno, a hkrati prijazno vpelje v očetov svet, sledi biografski del knjige — devet poglavij o življenjski in poklicni poti Andreja Gosarja, zlasti o njenih političnih in profesorskih aspektih od tridesetih let 20. stoletja. Naslednji tematski sklop je posvečen Gosarjevemu znanstvenopublicističnemu delu. Sedem avtorjev razgrne njegov duhovni svet, njegova socialna, ekonomska in filozofska razmišljanja. Da Gosarjevo delo še zmerom vzbuja pozornost, priča sklop, ki prejšnjega logično nadaljuje in dopolnjuje; ravno tako sedem poglavij o recepciji, veljavi in pomenu Gosarjevega dela.

Prvemu delu knjige, ki je zasnovan po pravilih znanstvene monografije, sledi sklop, poimenovan Zapisi. V njem so razvrščena poglavja, ki prinašajo raznovrstne novosti in podatke o Andreju Gosarju, od gradiva iz Nadškofijskega arhiva do pripovedi o postavitvi spomenika ... Nadvse dragocena je izjemna bibliografija Andreja Gosarja, dodana na koncu.

Kratka biografija

Andrej Gosar, slovenski pravnik, politik, sociolog in pedagog, * 30. november 1887, Logatec, † 21. april 1970, Ljubljana. Po gimnaziji v Ljubljani je študiral na pravni fakulteti na Dunaju in 1916 doktoriral. Leta 1920 je bil poverjenik za socialno skrbstvo pri Deželni vladi za Slovenijo in bil izvoljen za poslanca SLS v Ustavodajno skupščino. Leta 1925 je bil znova izvoljen za narodnega poslanca. Leta 1927 in 1928 je bil minister za socialno politiko, 1929–1931 pa član vrhovnega zakonodajnega sveta pri ministrskem svetu. V drugi polovici tridesetih let je bil član jugoslovanske delegacije v generalni skupščini Društva narodov v Ženevi. Bil je eden od utemeljiteljev krščanskega socialnega nauka na Slovenskem. V SLS je veljal za enega izmed voditeljev krščanskosocialističnega delavstva. Do papeške okrožnice *Quadragesimo anno* je zavzel negativno stališče. Zadnja leta pred drugo svetovno vojno je bil zaradi nekakšne sredinske krščanskodemokratske usmerjenosti politično osamljen; svaril je pred avtoritarnim korporativizmom, se zavzemal za »samoupravno stanovsko solidaristično« krščansko družbo in za avtonomijo Dravske banovine. Že med študijem je objavljala članke o socialnih in vzgojnih vprašanjih, od 1921 je bil med vidnimi publicisti *Novega časa* in *Pravice* (1924–28 njen formalni izdajatelj). V tem času je začel tudi izdajati revijo *Socialna misel*; bil je eden od njenih urednikov. Objavil je več knjig – med njimi: *Za krščanski socializem* (1923), *Socialna ekonomija* (1924), *Kriza moderne demokracije* (1927) in *Za nov družbeni red I-II* (1933–1935). Aprila 1929 je postal izredni, oktobra 1935 pa redni profesor za ekonomijo in sociologijo na Tehniški fakulteti v Ljubljani; 1936–1939 je bil tudi njen dekan. Sodeloval je pri ustanovitvi stranke JRZ. Leta 1941 se ni hotel pridružiti OF, ker je zavračal komunizem v njenem vodstvu. Leta 1941 se je tudi razšel z SLS. Jeseni 1941 pa je s somišljeniki začel nastopati pod imenom Združeni Slovenci; veljali so za sredino. Leta 1944 je bil interniran v Dachau. Po vojni je do leta 1958 predaval na Tehniški fakulteti v Ljubljani.

Odlomek iz knjige

Gosar je bil po študiju in po delovanju ekonomist, torej človek denarja in valutnih usod, poklicno človek najintimnejšega drobovja tega našega sveta, katerega dušo – se pravi valuto – najbolje dokazuje svetovna gospodarska kriza. Sredi te materialne realnosti je Andrej Gosar ostal kakor Jacques Maritain realista, nedovzeten za utopijo, čeprav ne za neki racionalni ideal, kakor na primer dokazuje njegova rezerviranost do krščanskega socializma in odprtost ideji samoupravljanja, s katero se je ves opojil Edvard Kardelj, a z nemogočo marksistično aplikacijo.

Imamo torej opraviti s človekom, ki je sredi vrhunca mitološke evforije ostajal z nogami na zemlji s stvarnim razgledom na temeljna medčloveška dejstva, kakor so gospodarske družbe in še posebej narodna skupnost. Gre torej za racionalen odnos do stvari in zgodovine, za odnos, iz katerega bi rad skušal ubežati posebno član malega naroda. Zato ostaja Gosar referenca za vse, za katere je resnica pred utopijo in stvarnost pred ideologijo.

A tudi za nekristjana ostaja dr. Gosar referenca racionalnega humanizma, ki odklanja vsakršno iracionalnost, sprejema vse sprejemljivo v narodni tradiciji in ljubosumno skrbi za prihodnost naroda, ki bo tudi državno neodvisen ostajal ogrožen v svoji identiteti.

Alojz Rebula